

Brüssel, 30. aprill 2025
(OR. en)

8187/25

SPORT 18

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Sportlaste roll spordipoliitika kujundamisel – <i>Poliitiline mõttevahetus</i>

Delegatsioonidele edastatakse lisas eespool nimetatud teemal koostatud eesistujariigi suunisdokument, pidades silmas nõukogu 13. mai 2025. aasta istungil (haridus, noored, kultuur ja sport) toimuvat poliitilist mõttevahetust.

„Sportlaste roll spordipoliitika kujundamisel“**Sissejuhatus – mõttevahetuse taust**

Sportlaste roll spordikogukonnas ei piirdu tulemuste saavutamisega riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil. Sportlased osalevad üha enam aktiivselt avalikus arutelus, olles arvamusiidrid ja süsteemsete muutuste algatajad. Siiski on nende ametlik ja otsene osalemine otsuseid tegevates organites ELi liikmesriikides erinev. Arvestades spordisektori ees seisvaid arvukaid probleeme ning kasvavat vajadust läbipaistva ja kaasava spordipoliitika järele, on muutunud vajalikuks kaasata sportlasi süstemaatiliselt otsuste tegemisse ja strateegilistesse protsessidesse.

Euroopa spordimudeli üks eesmärke on toetada ja hõlbustada alaesindatud rühmade juurdepääsu spordialaste otsuste tegemisele ning julgustada neid selles protsessis aktiivselt osalema. Tuleb rõhutada, et sportlaste kogemused, teadmised ja professionaalne perspektiiv aitavad kaasa tõhusamale lahenduste leidmisele, sealhulgas spordipoliitika väljatöötamisele. Tänu sportlaste kaasamisele saab neid paremini kohandada spordikogukonna tegelikele vajadustele kõigil tasanditel. Sellega seoses on asjakohane algatada arutelu liikmesriikide esindajate vahel.

Eesistujariigi Poola algatatud mõttevahetuse teema rõhutab vajadust muuta sportlased spordipoliitika nn tarbijatest selle kaasloojateks kooskõlas avatuse, osalemise ja hea valitsemistava põhimõtetega.

Sportlaste kui spordipoliitika sidusrühmade tähtsus

Sportlased – nii aktiivse võistlusspordiga tegelevad kui ka juba oma spordikarjääri lõpetanud sportlased – on spordipoliitika süsteemi peamised sidusrühmad. Nende ainulaadne perspektiiv, mida on kujundanud otsene kogemus spordistruktuurides, võimaldab neil kindlaks teha spordikogukonna tegelikud vajadused, juhtida tähelepanu süsteemsetele takistustele ja pakkuda välja lahendusi, mis on ühtlasi spetsiifilised ja realistlikud. Sportlased kui poliitika, programmide ja strateegiate otsesed kasusaajad on sageli teadlikud sellest, mis toimib hästi ja mida on vaja parandada, näiteks treenerite hariduse kvaliteet või sportlaste tugisüsteemid. Sportlaste õigused peaksid olema neile suunatud algatuste keskne element.

Nii aktiivsed sportlased kui ka endised võistlussportlased – eelkõige olümpia- ja rahvuskoondise liikmed – ei saa mitte ainult avalikku tunnustust, vaid neil on ka mõjuvõim, mis ulatub spordikogukonnast kaugemale. Selle tulemusena võib nende osalemine otsustusprotsessides oluliselt suurendada strateegiliste meetmete õiguspärasust, tugevdada koostööd teiste sidusrühmadega ja suurendada poliitika tõhusa rakendamise võimalusi.

Sportlased jätkavad sageli oma ametialast karjääri spordi organisatsioonilistes struktuurides nii riiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil. Nad töötavad liitude, olümpiakomiteede ja sportlaste ühenduste juhtorganites ning neil on eksperdi- ja nõuandev roll. Kuid nende mõju ulatub võistlusspordist kaugemale – neil on oluline roll ka rohujuure tasandi spordi arendamisel, osaledes meedia-, haridus- ja sotsiaalsetes algatustes. Sportlased inspireerivad oma saavutuste ja avalike ülesastumiste kaudu erinevaid sotsiaalseid rühmi osalema kehalises tegevuses, edendades seeläbi tervislikku eluviisi ja innustades tegelema konkreetsete spordialadega. Nende pühendumus mitte ainult ei aita luua positiivset kuvandit spordist, vaid aitab kaudselt kaasa ka ühiskonna aktiivsuse suurendamisele. Sportlased võivad täita olulist rolli rohujuure tasandi spordi arengustrateegiate kujundamisel ja rakendamisel, tegutsedes nende spordialade saadikutena.

Spordikarjääri käigus omandatud pädevused koos paljude erinevate tegevustega teevad sportlastest spordipoliitika kujundamisel loomulikud partnerid. Nende kaasamine poliitikakujundamise protsessi toetab kaasavama ja tõhusama spordisüsteemi loomist, mis vastab nii elukutseliste sportlaste kui ka laiema spordikogukonna vajadustele.

Nii liikmesriikide kui ka ELi haldusasutuste seisukohast on eriti oluline luua püsivad ja läbipaistvad mehhanismid dialoogiks spordikogukonnaga. Kui selle kogukonna häält korralikult võimendada ja ametlikult väljendada, võib see mängida olulist rolli kestlike ja tõhusate spordi arendamise meetmete kujundamisel kogu Euroopas.

Sportlaste süstemaatiline kaasamine otsustusprotsessidesse – soovitud ja üleskutsed meetmete võtmiseks

Nii praeguste kui ka endiste sportlaste kaasamine kavandamisprotsessidesse ja meetmete rakendamisse võib toimuda eri vormides nii riiklikul kui ka ELi tasandil. See võib hõlmata järgmist:

- riiklikes liitudes, spordiministeeriumides ja asjaomastes ELi institutsioonilistes organites selliste nõuandekomisjonide loomine, kuhu on kaasatud ka sportlased;
- sportlaste piisava esindatuse tagamine spordipoliitika väljatöötamise eest vastutavates organites;
- sportlaste juhtimisalase hariduse ja nende sotsiaalsete juhtpositsioonide toetamine (nt riikliku poliitika, spordi juhtimise ja spordiõiguse alase koolituse kaudu);
- partnerluste edendamine haldusasutuste, spordiorganisatsioonide ja laiema spordikogukonna vahel.

Poliitilise mõttevahetuse suunamiseks kutsub eesistujariik ministreid üles vastama järgmistele küsimustele.

1. Millised võimalused ja probleemid on seotud sportlaste osalemisega spordipoliitikat puudutavates otsustusprotsessides?
2. Kas saate tuua näiteid teie riigis tehtud algatustest, mille eesmärk on kaasata sportlased spordipoliitika kujundamisse?
3. Kuidas saab Euroopa Liit toetada liikmesriike sportlastega dialoogi pidamise platvormide loomisel?